

Çend serrî ra ver gama ke merdimî Google de çekuya "zaza" binuştêne, tena tayê sîteyanê sey Wikipedia de çend çiyê ke dişmenîya kurdan kenê û tayê forumê ke nenganê ma çînenê vejîyayêne. **2**

MAZÊRE

Bedriye TOPAÇ

Ez mîyanê daran de hêdî-hêdî rayîr şona. Çimê mi wina tal-tal qayît kenê. Ez nê rojan tim wina ya. Wina tik û tena yena tîya. Lingê mi nê rayîrî rind zanê. Xora çimê mi êdî nê rayîrî ra qeder nê şaristanî de tu çiyek nêvînenê. **6**

SAKÎNA: Kilamê ke ez ci ra hes mekerî nêvano

Roportaj: Adem Karakoç

Sakîna Teyna: "Ez kesede tayê melankolîk o. Kilamanê rîtmîkan zaf nêvano. Labelê nika hetê muzikê cîhanî de ke ma kar kenîme gerek ma enstrumananê bînan jî bicinîme. Aye ra samedê tayê kilamanê karakterîstîkan cînenîme we. Eger yew kilame ke mi vat, ez ebe vengê xo tesîr beno, o taw zano ke kesê ke gos nanê mi ser jî tesîr benê. Kilamê ke ez ci ra hes mekerî nêvano. O jî cayê xo vî-

nenê...

Her çî ra ver ganî ma çeyê xo de, domananê xo de kirmancî qisey bikerî. Ancîna rolê hunermendan warê zonî de zaf muhîm o. Hunermendê ma ganî zonê ma de hunerê xo bivirazî. Ez wazena tîya de xo zî rexne bikerî! Mi albumê xo de zaf ca nêda zonê ma, tena mi hîrê kilamê kirmancî vatî, na zî yew kêmiya min a." **4**

Şaîr Arjen Arî Şi Rehmet

Şaîr Arjen Arî ke demeyêk ra nêweşîya pişike ra nêweşxane de tedawî dîyêne roja 30.10.2012 de Dîyarbekir de şî rehmet. **3**

Grûba Xebate ya Vateyî Dîyarbekir de Kom Bîye

Grûba Xebate ya Vateyî ke 1996 ra nat seba tespîtkerdişê qaydeyanê gramerî û standerdîzekerdişê kirmancî (zazakî) xebitîyena, seba kombîyayîşê 22. Dîyarbekir de kom bîye.

Grûbe roja 31.10.2012 de Dîyarbekir de dest bi kombîyayîşî kerd. Temaya nê kombîyayîşî qismêkê nameyê meslegan, termê trafikî û kirmancî de termê nazîkvajîye yê. Endamê Grûba Xebate ya Vateyî do çar rojî nê terman munaqêşe bikerî û formê standerd yê terman tespît bikerê.

Endamê Grûba Xebate ya Vateyî ke beşdarê kombîyayîşê 22. bîyê nê yê: M. Malmîsanij, Munzur Çem, J. Îhsan Espar, Mehemed Selîm Uzun, Roşan Lezgîn, Serdar Bedirxan, Mehmed Nêsite, Huseyîn Kulu, Nûredîn Celalî, Haydar Diljen, Deniz Gunduz, Cemal Pîranij, Şukrî Urgun, Muzafer Xeylanij, Tekîn Agacik, Netîce Altun, Zulkîf Demirtaş, Îbrahîm Bîngol, Doxan Karasu û Polat Aydın.

Mesrefê otela qismêk endamanê grûbe ke teberê Dîyarbekirî ra ameyê beledîyaya bajarê girdî yê Dîyarbekirî dana, mesrefê werdê grûbe zî beledîyaya Rezan ya Dîyarbekirî dana. Na reya verên a ke beledîyeyê Dîyarbekirî ardimê grûbe kenê.

Grûbe hetanî nika 15 rey Ewropa de reyêke Dêrsim de, reyêke Mêrdîn de, reyêke Çewlîg de û beno çar rey zî Dîyarbekir de kom bena.

MUNDÎYA ŞEWE

Hewrî asmên de çerixyenê,
serfekî kuwenê war
Dormare beno va û welwelike
Gijikê mi rişeno daran ra
Dina bena çola wişk û biringe
Gunîya mi nesilyena
damarê mi benê zuwa
Ez weşanyena rast û çep ser
Vîyê mi kuweno mi ver d'
Hişê mi to dima wo

Laser Wesar VALÊR

EDÎTORÎ
RA

Roşan LEZGÎN

Çend serrî ra ver gama ke merdimî Google de çekuya "zaza" bi-nuştxê, tena tayê sîteyan de çend çiyê ke dişmenîya kurdan kenê û tayê forumê ke nengane ma çînenê vejîyayêne.

Nînan ra xaric, yew keyepelê de Grûba Xebate ya Vateyî Swêd de awan kerdbi zî estbi la aktîf nêbi. Destpêk de çend nuştayê ke kovara **Vateyî** de weşaniyaybî û çend hûmarê kovara **Vateyî** sey dosyaya pdf tede aliqîyaybî. Hende. Keyepel wina cemidîyabi mendbi. Xora nika bin ra çin o.

Ma hamnanê serra 2009î de keyepelê **Zazakî.Net** awan kerd û adresa www.zazaki.net ser o dest bi weşane kerd. **Zazakî.Net** bi menyê xo yê sereke kirdkî (zazakî), bi beşê lehçeya kirdaskî, bi beşê tirkî û İngilîzkî reng û vengê ma kirdan torra İnternetî ser o vila kerd. Qismanê sey **Rojane, Meqaleyî, Roportajî, Ziwan, Cografya, Edebiyat, Biyografi, Baxçeyê Domanan, Kitabî, Galerîya Videoyan û Galerîya Fotografan** de bi seyan eserî estê ke sey arşivê gelek dewlemendî yê kirdkî (zazakî) yê.

Badê ke **Zazakî.Net** kewt fealîyet û wina bi hawayêko daîmî, bi-îstîqrar û rojane weşana xo dewam kerde, nat û wet ra îstehê çend embazan zî abi. Va qey asan o, tayê keyepelî akerdî. La tu yewêk ne eşka dewam bikero û ne zî eşka havilêk bikero. Belkî nînan ra tena DersimInfo bi hawayêko zeîfek bineyke xo ver ro dano.

Hetanî nika nêzdîyê di hezarî eserî **Zazakî.Net** de weşaniyayê. Heme zî eserê weçîniteyî ke wina pak redakte biyê, bi metodê İlmî dîzayn biyê. Çi keso ke kirdkî (zazakî) û kirdan (zazayan) meraq keno yan înan ser o xebatêk keno, xo rê **Zazakî.Net** ra îstifade keno. Her roje dorê 300-400, aşme de dorê des hezarî IPê çiyayî **Zazakî.Net**î zîyaret kenê.

Zazakî.Net sebîlulah, sey yew hênîyê esilî herikîyeno. Kam ke wazeno kirdan (zazayan) ser o cigêrayîşêk bikero, heme melumatî yenê verê destê ey. Kopya bike û dosyaya xo ra bidusne. Hende. Ne zehmetêk, ne ezîyetêk.

La eke merdim hênîyêk ra awe bişimo, ganî nankorîye nêkero! Nankorîye İnkarkerdişê kede ya, dizdî ya, mixanetî ya...

Ez zaf rast ameya. Tayê merdimî gama ke **Zazakî.Net** ra îstifade kenê yan melumatêk neql kenê, çimeyê xo nusenê. La ez rast ameya ke tayê kesî zî estê **Zazakî.Net** ra îstifade kenê, qet çime nêusenê. Sebebo ke nênu-

senê zî no yo. Yan partîzan ê, yan zî dişmenê kurdan ê! Mixanetîya xo ra çimê înan bar nêbeno ke nameyê **Zazakî.Net**î sey çime binusê.

Mesela, Unîversîteya Çewlîgî metnê ke emser sempozyumê diyine de pêşkêş biyê, sey kitabî çap kerdê. Rîpelanê 500-516 yê kitabî de bi sernameyê "**Zazaca Kitapların Tanıtımı**" yew meqaleya mudirê Enstîtuya Ziwananê ke Tirkîya de Ciwîyenê ya Unîversîteya Çewlîgî Yar. Doç. Dr. **Nusrettin Bolelli** zî esta.

Meqaleyê xo de vano "**Yaptığımız araştırmayla vardığımız sonuca göre...**" û behsê gelek çîyan keno la çimeyanê xo nîşan nêdano, nênuseno. Nêvano ez kamca ra nê çîyan musaya yan mi kamca de **araştırma** kerda. La ha meydan de ke **qismêko** muhîm yê nê melumat **Zazakî.Net** ra, xebata ma ra girewtê. Kam meraq keno, wa meqaleya ey biwano û destê xo zî bido wijdanê xo ser!...

Nusrettin Bolelli yew lîsteya kitabane zazakî zî peynîya meqaleya xo de weşanaya. Kunyeya kitabane, seni ke mi **Zazakî.Net** de qismê **Kitabxaneyî** de bi hawayêko standard nuştê, ey zî wina nuştê. Tabî ez naye vajî, mi zî kunyeya qismêko muhîm yê kitabane kovara **Vateyî** ra neql kerdbî. Mamosta Malmîsanîjî **Vate** de kunyeya kitabane amade kerdêne. Mi çimeyê xo nuştê, ez ancî

nusena.

Ma kunyeya kitabane bi hawayêko standard nuştê. Yanî nameyê nuştexî, nameyê eserî, nameyê weşanxaneyî, bajar û serra ke kitab weşaniyayo, rîpelê kitabî û yew zî fotografê qapaxê kitabî. Mesela wina: **Malmîsanîj, Herakleitos, Jîna Nû, Uppsala, 1988, 96 rîpelî**

Çîyo balkêş, lîsteya Nusrettin Bolelli de kunyeya qismêko zaf zêde yê kitabane zî wina standard nusîyaya. Mi yew bi yew kontrol kerdî. Lîsteya ey de tena kitabê ke kunyeya înan **Zazakî.Net** de weşaniyaya standard ê. Yê bîni wina nîyê. Mesela, wina nuştê: **Destur bide... Astore, Kemal**

Hende. Kitab kamcîn weşanxane ra, kam bajar de û kamcîn serre de çap biyo, çend rîpelî yo, bellî nîyo!

Keyepelê **Zazakî.Net**î, nika torra İnternetî ser o tekane arşivê kirdkî yo. Bi hezar zehmetî ameyo meydan. Ez zana Homayê mi zano ke mi çî kede daya nê keyepelî, mi tede çiqas zehmetî dîya. Mi çiqas çimê xo kor kerdî...

Heyran, tayê çiyê ke to İnternet ra neql kerdê, ti çimeyanê sey toplumdusmani.net, nedirnedemek.com, diq.wikipedia.org, meyzuat.meb.gov.tr û eksizozluk.com nusenê. To nêmeyê meqaleya xo melumatane arşivê **Zazakî.Net**î ra girewto la ti çime nêusenê. Qey?

X A Ç E P E R S

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

CORA-CÊR

- 1) Mele Hesenê ... (nuştexê Mewlidê Kurmancî) – Wayne, wake, atike
- 2) Haceta ke pê cite bena; hengazî – Beray; eksê "rew"î
- 3) Serehuşkiye, înad, eks –

- 4) Zemano mabênê peroj û şanî de
- 4) Herfê bêvengî yê "kaş"î – Wextê gêrayîşî de mesafeyê linge; pal, patal – Sembolê amerîkyumî
- 5) Şayet, eger, ger – Çîyo ke

- 6) hurdî roşeno; çerçî – Solo kehenlet
- 9) Narînbîyayîş, narîni, naze-nîniye
- 10) Çiyê şimitene, awke – Çîyo ke abîyo, çîyo ke ameyo akerdene

ÇEPA-RAST

- 1) "... Zerrî" (Romanê Medet Canî)
- 2) Rîyê merdimî de cayo mabênê goş û pîrnike û çeneyî; gume, surot – Zeman, hing, mehal
- 3) Yew, yewane, tena – Rîyê asmênî ra cîsmo roşnîdar
- 4) Lîbaso ke cinî ver a pey kenê; pêş, pêsîr – Cayo ke roşnî tede çin a; eksê "roştî"
- 5) Mîyanê "eyel"î – Keso ke zanayîşê xo zêde yo; İlimdar, zanyar – Samedê cinîyan zemîrêkê îşaretî

merdim pira gêno; kinca, çina, çek

- 6) Karê restene; ciresayîş – Komputeran de vîrêk/hişêk
- 7) Çîyo bêkêmaniye; eksê "kêmi" – Haceta ke kendîşê herre de yena xebitnayîş; merre

- 8) Keso ke tef-talo

- 6) Mehsûlê/berê daran; fêkî, meywe – Çeq, çiqliq, gizgarik
- 7) Rojhelato Mîyanên de milletêk – Mehsûlê/berê beyêre; heywa
- 8) Mabên, beyntar, nêmante – Keso/çîyo ke karê arêkerdişî keno; arêkerdox
- 9) Sembolê telurî – Rêxistinêka armenîyan ke hîna vêşî vera dîplomatanê tirkan de suîqestî kerdêne
- 10) Wezîyetê hewayî – Çeşîdêkê mêsan; pinge, kermêşe

Cewabê Hûmara Verêne

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	D	Î	Y	A	R	B	E	K	I	R
2	A	R	A	Y	Î		L	A	N	E
3	D	A	R	A		E	L	M		M
4	Î	D	Î		A	R	E		E	Z
5		E	Y	E	L	E		A	L	
6	T		E	L	E	Q	E	D	A	R
7	O	S		E	F		R	E	W	A
8	P	E	Ş	M		H	E	S	I	K
9	A	R	Ê		B	A	B	E	T	E
10	Ç	E	N	G	I	L	E		E	T

Torra Înternetî de Yewna Keyepelê Kirdan

Yew keyepel ke safî bi kirdkî weşana xo keno, bi nameyê **KIRDKÎ** adresa www.kirdki.com de dest bi weşane kerd.

Keyepelê KIRDKÎ ke bi slo-ganê **"Xirbanê xo ra bigêrîn, şênayîyê şarî ra megêrîn!"** dest bi weşana xo kerd, hîna zaf bi fekê mintiqaya Çewlîgî la bi ziwanêko standard weşana xo keno. Keyepel de qismê sey **Ziwan, Tarîx, Kultur, Kitabxane, Fotografî, Videoyî, Biyografî û Kayî** estê. La seba ke keyepel hema newe kewto fealîyet heme qismî dekerde nîyê.

Keyepel de seba krîteranê weşane yê keyepelî wina yeno vatiş:

"Na xebata ma de meqsedê ma yo ewilîn aversiyayîşê kirdkî

yo. Ma xebatanê xo de alfabeya Celadet Alî Bedirxanî şuxlênê. Rastnuştîş û gramerê Grûba Xebate ya Vateyî teqîb kenê. Ma semedê arêdayîşê fekê Çewlîgî, xususiyetanê nê fekî pawenî. Keyepelê ma de ziwan, tarîx û cografyayê kirdan ser o nuşte, fotograf, vîdeo û dokumanî weşaniyenî. Kam ke biwazo nê meseleyan ser o çîyek bido weşanayîş, wa xebata xo ma rê bîrşawo. Semedê weşanayîşê xebatan însiyatîf komîsyonê site de yo."

Ma hêvîdar ê ke emrê keyepelê KIRDKÎ derg bo. Ma karê înan de serkewtiş hêvî kenê.

Binê Dara Valêre de newe ra çap bi

Kitabê hîkayeyan **Binê Dara Valêre de** ke kitabê yewin yê Roşan Lezgînî yo, hetê Weşanxaneyê Roşna ra newe ra çap bi.

Çapa yewine yê **Binê Dara Valêre de** reya verêne serra 2002 de Swêd de Weşanxaneyê Apecî ra weşani-yabi. Dima, çapa diyine serra 2003 de sey kitabê yewin yê Weşanxaneyê Vateyî weşani-yabi. Na rey Weşanxaneyê Roşna ra vejîya. Kitab de des tene hîkayeyî estê. Hîkayeyî bi ziwanêko şîirin û estetîk nusîyayê. Mesela, yew hîkaye wina dest pêkena:

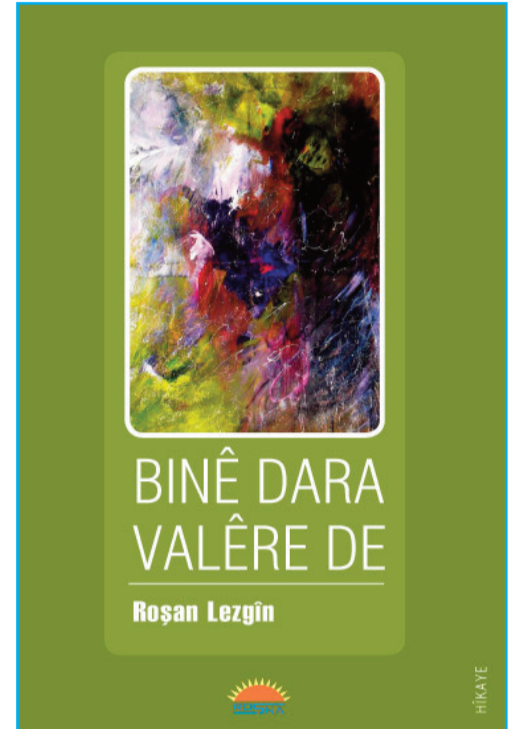
"Wexto ke kerexîyena hêvî,

Heta bi peynîya xo zî asena êdî.

Û lewê toyê vilehinarênî tim mi ra dûrî,

Çimê mi zî kevza çimanê to de mendîbî.

O rismo ke ma pîya Parqê Trafîkî de antibi, mîyanê çarçewa de serê masa de yo. Nika kîştî saete de sey xîyalêko ke mîyanê mijî ra biewnîyo aseno. Ez nêzana, belkî zî çimê mi bîyê xumamin. Huyayîşêko nîmcet lewanê Şemale wa neqesîyayo. Ez, hewna sey her game meh-zun a. O çax ma hema lîse de wendêne. Serê masa de defter û kitabê ma asenê û di qedehê

Roşan Lezgîn, Binê Dara Valêre de, Çapa Hîrêyine, Weşanxaneyê Roşna, Dîyarbekir, 2012, 72 rîpelî

çay ke heta nîme amey şimî-tene. Peyê ma de zî dêsê bedenî; lema lafoke heta dîyar pencê xo eştê ra dêsî."

Qapaxê kitabî hetê Şemal Medya ra amade bîyo, resmê qapaxî zî yê resamêkê kurdê Kurdîstanê Başûrî Delawer Omerî yo.

Adresa waştişî:

rlezgin@hotmail.com

Şaîr Arjen Arî Şi Rehmet

Şaîr Arjen Arî ke demeyêk ra nêweşîya pişike ra nêweşxane de tedawî dîyêne roja 30.10.2012 de Dîyarbekir de şî rehmet.

Cenazaya Arjen Arî roja 31.10.2012 de badê nimajê perojî goristanê Yenîkoyê Dîyarbekir de ame definkerdiş.

Merasîmê definkerdişê cenaza de qasê di sey roşnîvîr û nuşttoxê kurdan beşdar bîyî. Verê ke cenaza defin bibo, lajê Arjen Arî Behram, şaîr Ehmed Huseynî, şaîr û nuşttox Hesên Silêvanî, nuşttox Şêxmus Dîken, şaîr Şêxmus Sefer, parlementera BDP Meral Daniş Beştaş û serekê beledîyeya girde yê Dîyarbekirî Osman Baydemirî bi kilmî qisey kerd.

Arjen Arî 1956 de dewa Çalê ya Omerîya de ameyo dinya. Uca ra bar kerdo şîyê Nisêbîn. La-belê demeyêko derg ra Dîyarbekir de ciwîyayêne.

Şîira ey a tewr verêne kovara **Tîrêj** de weşani-yabî. Hetanî nika gelek kitabê eyê şîiran bi lehçeya kurmanckî weşaniyayê.

Ferhengek

arêwan, -e: deşirmenci
bizote (n): köz, ateş koru
cenitiş (n): çalmak
daristan (n): orman
hayleme (n): çok kalabalık
hêga (n): tarla
kamiye (m): kimlik
kaykerdax, -e: oyuncu
keyepel (n): web site
lafoke (m): sarmaşık
leme (m): fide
mazêre (m): meşe ağacı
pel (n): yaprak
peşmirîyayîş (n): gülüm-seme
rîpel (n): sayfa
serkewtiş (n): başarı
tal, -e: boş
taxe (m): mahalle
tertele (n): soykırım
versî (m): gölge
vîsta (m): an, lahza
weçinite (n): seçilmiş, seçkin
weşanxane (n): yayınevi
zanî (n): bacak

SAKÎNA: Kilamê ke ez ci ra hes mekerî nêvano

Adem Karakoç: *Sakîna Teyna kam a?*

Sakîna Teyna: Ez sera 1973 de Gimgim de amo dîna. Yew çeyyode qizilbaş de wertê kilaman de bîyo pîl. Ma û piyê mi kilamî vatêne. Xalê mi jî cemanê elewîyan de saz cinitêne. Piyê mi rocê yew saz ard çeye. Waştêne birayê mi saz bimusê. Çar birayê mi piya musayî. Îna saz dayêne piro, mi jî kilamî vatêne. Labelê ma ebe zonê xo nêvatêne. Deyîşê alewîyan ebe zonê tirki vatêne. Ma û piyê ma çeye de ma de zonê ma qesî kerdêne, ma cewabê dîna ebe tirki dayêne. Polîtîkaya asîmîlasyonî ma ser o tesîr kerdî. Pîlanê ma ma ra dardêne we ke ma kurdî me. Ge-gena mi qayt kerdêne maya mi goş nana radyoyê Erîwanî ser û berbena. Ma sebeb pers kerdêne, kesî cewabê ma nêdayêne.

Bado seva wendişî ez şîyo hetê Edîrne. Ombazê ke mi uja de nas kerdî, hetê kamîya xo de heşar bî. Mi jî kamîya xo uja de nas kerde. Mi dest ci muzîkê kurdî kerd. Komanê amatoran de mi cayê xo guret. Serra 1991 de NÇM bî ya. Ez jî şîyo uja. Mi Koma Mezrabotan de ze vokalîst ca guret. O dem welat de demêde zaf germ bi. Milet her ca de wustbî ra. Mi jî zafêrî hetê polîtîkî de karê xo kerd û mabeynêde derg da karê xo yê hunerî.

2006 ra tepîya ez amo Ewropa. Ez onca cêraya muzîkî, mi waşt endî hunerî ra mujil bibî. Hetê bîn ra mi seva cinîyan jî kar kerdêne, seva çend rojnameyan nivîs ni-vîsnê.

Hevalê mi Xelîl Uysal filmê **Be-ritane** de ca da vengê mi û kilama **Beritane** raya mi kerde ya. Zaf kesî nêzanitêne a kilame mi vata. Bado mi ebe Mehmed Akbaşî konserî dayî. Mi Vîyana de Orkestraya Cazî yê Improvîze piya kar kerd. Yew jî çar serranê peynîyan de onca Vîyana de tiyatroyê cadeyan de mi nivîsna û kilamî vatî. Almanya, Awusturya, Hollanda û Fransa de mi konserî dayî. Par jî mi dest ci yew projeyade newe kerd. Ebe hîrê cinîyan yew **trîo** ebe nameyê **TRIO MARA** virast. Nameyê "mara" (ma ra: bi tirkî *bizden*) ma zonê ma ra guret. Hetê ra karê xo yê soloyî, hetê ra jî projeya **TRIO MARA** ra mujil a.

Adem Karakoç: *To qalê tayê kar û projeyanê xo kerd. Ez wazena to de tewr verî albumê to yo yewin "Royê Mi" (Ruhê Mi) ser o qisey bikerî. No album sinî (çitur) vejîya meydan? No albumê to hetê tewirî ra muzîkê kurdî de kotî de ca gêno?*

Sakîna Teyna: Mi emser albumê xo yê yewin be nameyê "ROYÊ MI" vet. Xelîl waxt na xebate ser o vineto. Seva mi na xe-

Sakîna Teyna û Adem Karakoç

batade zaf zahmete bî. Mi dînya muzîkî, karê viraştene albumî zaf nêzanitêne. Ez xerîbe bîya yanî. Teyna ebe armancê xo kewto raye. Leyê mi de zaf kes jî çinî bî. Nameyê albumî yew kilama kirmancî ra mi guret. **Royê Mi** kilamade hetê Dêrsimî ya. Yew apê mi waxtê xo de Almanya de karker bîyo. Na kilame yew dêrsimicî ra gureta arda Gimgim. Hetê Gimgimî de na kilame endî bîya klasîke. Labelê **Royê Mi** seva mi teyna yew kilame nêbiye. No name yew kilame derbaz kerd, ze name dejê ke zereyê mi de bî zaf rind ardêne zon. Kilamê bînî jî, seva mi ebe qîymet bî. Yew kilame mi Kamer Erdoganî ra gurete. Nameyê kilame **Ko** yo. Hondayê serrî yo ke şarê ma koyan de domananê xo kenê vindî. Na kilame jî hesreta şarê ma ana zon. Hîrê kilamî yê min ê. Kilama **Berxa mi** zaf taybet a. Vîst serranê peynîyan de mi maya xo zaf şenik dîye. Ge-gena mi ci rê telefon kerdêne, tayê çî ebe zonê ma mi ra vatêne ke ze şîran bî. Mi na kilame seva maya xo û ebe hezaran mayanê kurdan viraşte. Kilamê bînî anonîm ê. Yew jî kilama Aram Tîgranî esta. Waxtê de ez Başûrê Kurdistanî de bîya. Yew kilame jî mi o waxt qampê Maxmurî de dîye. Hetê Botanî ra kilamade zaf karakterîstîke bîye. Mi waxtê ke kilamê xo çinîti we, mi waşt ke verindîye ez înan ra hes bikerî. Ez her waxt henên a. Eke yew kilame mi ser o tesîr mekero, ez zana ke kesê ke goş nanê mi ser jî tesîr nêkena. Mi album de ebe hîrê zaravayan kilamî vatî: kirmancî, kurmancî û soranî. Hîrê kilamî ebe zonê ma yê, yew soranî ya, seş jî kurmancî yê. Ez ze krîtîk eskena vacî zonê ma repertuarê mi de şenik o. Ez gerekê seva zonê ma hena zaf kar bikerî.

Albumê mi verî Ewropa de ve-

cîya. Yew hefte naye ra ravêr jî welat de û Tirkîya de vecîya. Hetanî ke mi yew firma dî, mi tayê zehmetî ontî û **Royê Mi** herey reşt welat. Mi no karê xo ebe birayê xo virast. Birayê mi Erdem Beyazgül, rolêde girs nê karî de kay kerd. Hetê ra aranjorê mi bi, heto bîn ra jî tembur, flut, gîtar û kemançe cinit û ebe enstrumananê xo leyê mi de ca guret. Mi şaristanê Kölnî de qeydê xo viraştî. Zafêrî muzîsyenê almanî binge de ca guretî. Labelê kurdan ra Nûrê Dilovan, Nazê Isxan, Yasîn Boyraz cayê xo leyê mi de guret. Ma kilamanê otantikan de teyna enstrumanê ma cinitî. Yê bînan de ma enstrumanê rojanî xebetnayî. Seva muzîkê kurdan cayê albumê mi ez wazena ê ke goşdarî kenê tayîr kerî. Labelê ez wazena naye vacî, mi nêwaşt ke ez tribunanê rê kay bikerî. Ma karêde populîst nêkerd. Elementê klasîkî yê rojanî ebe kilamanê ma, ma waşt yew bikerîme. Rengê ma vindî mebo, labelê ma seva renganê bînan jî yakerde bîme. Kilamê ke ma ci ra hes kerd, ebe hîsê xo ma ard zon. Qapaxê albumî ra bicê hetanî vateyê kilaman ma zaf taybet çinîti we. Mesela, çîçegê kohanê welatî ke mi kerdî huşk, bî qapaxê albumê mi. Wertê na gonî, no cengo ebe serran welatê ma de esto, mi waşt ez nê kilaman vacî. Labelê ebe kilama **Narîne** mi waşt ke ez vacî, çiqas derdî estê, dejî estê, omîd jî esto, şabîyene jî esta.

Adem Karakoç: *Yew het ra ti û di cinîye kurdê Armenîstanî şima semedê projeyê "Trîo Mara" ameyê têhet, yew het ra zî xebata to ya bi solo "Royê Mi" esta. Soundê nê di xebatanê to yewbînan ra cîya yê? Ana di karanê cîyayan reyra xebatîyayîş seba to zehmet nîyo?*

Sakîna Teyna: Karê ke cenî

piya kenê seva mi zaf muhîm o. Mi her waxt wastêne ez yew koma cenîyan ra bixebetî. Mi aye ra projeya **Trîo Mara** dest ci kerd. **Trîo Mara** de ma zafêrî de-yîranê klasikanê kurdan newe ra aranje kenîme. Labelê projeyê Sakîna yê solo de deyîrê klasîkî jî estê, deyîrê mi bi xo û tayê kesanê bînan jî estê. **Trîo** de enstrumanê ke ma xebetnenîme piyano û keman o. Ebe enstrumananê rojanî ma muzîkê kurdan viraştene, semedê aye jî ebe stîlê klamvatişî wazenîme karakterê kilamanê xo vecîme werte. Ferqê maveynê di projeyanê mi seva mi zaf nîyo. Ez hurdmîna rengan jî ze dewlemendî vînenê. Yew jî hevalê minê **Trîo Mara** projeya mina solo de jî cayê xo cênê. Ma endî musayîme jubînî. Ez kesede tayê melankolîk o. Kilamanê rîtmîkan zaf nêvano. Labelê nika hetê muzîkê cîhanî de ke ma kar kenîme gerekê ma enstrumananê bînan jî bicinîme. Aye ra semedê tayê kilamanê karakterîstîkan cinenîme we. Eger yew kilame ke mi vat, ez ebe vengê xo tesîr beno, o taw zano ke kesê ke gos nanê mi ser jî tesîr benê. Kilamê ke ez ci ra hes mekerî nêvano. O jî cayê xo vînenê...

Adem Karakoç: *To yew wext derheqê cinîyan de tayê rojnameyan de nuştayî nuştêne û Ewropa de tayê organîzaysonanê cinîyan de ca girewt. Ancîna ti muzîk de zî behsê cinîyan kena. Mi ra ana aseno ke mewzuya femînîstîye to zaf eleqe kena. Ti xo ra vana ez femînîst a?*

Sakîna Teyna: Heya, ez yew femînîst a. Civaka ma de cinîyan ser o zaf zulm esto. Hema ez doman bîya, mi hîs kerdêne ke cinî binê tehekumê camêrdan de yê. No tehekumê camêrdan mi heme cayan de dî. Ez bi xo ko de zî menda, şorisgeran mîyan de zî cinîbîyayîş zor bi. Cinîbîyayîş heme ca zor o! Her çiqas camêrdî civak de, nor û dora xo de behsê demokrasî zî bikerê keye de danê cinîyanê xo ro. Camêrd keye de se temsîlkarê dewlete xebetî-yeno, zulimkar o. Ganî merdim se sistemî nêfikirîyo. Eke ma bi-wazê sistemî rê alternatîf bê, ganî ma sey ey nêbî. Femînîzm dişmenê camêrdan nîyo, yew camêrd zî eskeno femînîst bo.

Adem Karakoç: *Sakîna, ez wazena tikêke zî derheqê zonê ma de to de bitereqna. Ti zî zana ke zonê ma ha yew halo krîtîk de yo. To gore ma se bikerê ke zonê ma no halo giran ra bixelesîyo?*

Sakîna Teyna: Her çî ra ver ganî ma çeyê xo de, domananê xo de kirmancî qisey bikerî. Ancîna rolê hunermendan warê zonî de zaf muhîm o.

Dewamê xo rîpel 5 de >>>

>>>

Hunermendê ma ganî zonê ma de hunerê xo bivirazî. Ez wazena tîya de xo zî rexne bikerî! Mi albumê xo de zaf ca nêda zonê ma, tena mi hîrê kilamê kirmancî vatî, na zî yew kêmiya min a.

Tayê kovar û rojnameyê ma sey **Vate û Newepelî** zonê ma ser o xebetenyî. Ez nê karî zaf muhîm vîna. La çî heyf ke nusteyê nê kovar û rojnameyan hera vila nêbenê. Mesela, romanê Deniz Gunduzî yan zî kitabê domanan yê Kamer Söylemezî semedê zonê ma zaf muhîm ê, ganî nê kitabî zaf vila bibê.

Heta nika zonê ma ser o Ewropa de xebatî biyêne labelê nika nê xebatî zafêr welatê ma de yena virastis, ez na nuqta zaf muhîm û wes vîna.

Adem Karakoç: *Sakîna, ma ameyî peynîya roportajê xo. Çî-yêko taybetî esto ke ti vaja?*

Sakîna Teyna: Heya esto. Ez **Newepelî** rê zaf sipas kena ke îmkân da mi, mi xo tîya de ifade kerd. Ez **Newepelî** rê serkewtis wazena.

Adem Karakoç: *To rê zî sipas kena, to wextê xo yê erjayeyî ma rê dîyarî kerd.*

Ziwanê Dewlete

Murad CANŞAD

Yê dewlete, ziwanêko xo yo ecêb esto. Senî ke roja verêne ra sîyasetê înkârî dayo xo ver û wazena zaf çî heqîqetê xo ra dûrî biyero fehm kerdene, ecêb-ecêb nameyan û îfadeyan peyda kena.

Qibris mîyanê Sipîdengizî de welatêko xoser o. Miletanê Yewbîyayan Qibris sey dewleta xosere qebul kerd; na dewlete endama Miletanê Yewbîyayan a. Dewleta tirkî 1974 de vakurê ci îşxal kerd, a roje ra nat o Qibrisî sey dewleta xosere qebul nêkena. Cayo ke îşxal kerd, tede dewletêka çîrt-virte ronaya ke huyayîşê kutikî pê yeno, ci rê vanê "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti". Qibrisê rastkênî ra zî vanê "Kıbrıs Rum Kesimi". Çîrt-virtê xo rê "dewlete" vanê, "Dewleta Qibris"î ra zî -ke dinya alem aye şinaseno- "kesim" vanê!

Xaçepersî hadre benê; ca-ca merdim rast yeno, çekuya

kurdkî tede ca gêna. Seba ke mevajê "Kürtçe'de" filan çekuye, vanê "halk dilinde" filan çekuye û ziwanêko ecêb îcad kenê: "Halk dili!" Kes nêzaneno ke no onderê "halk dili" senî ziqim-sîya yo!

Terteleyê armenîyan verê çimê heme dinya de biyo, xeyle dewletan no tertele lanet kerd. Dewleta tirkî wexto ke bense na mesela kena, vana "sözde Ermeni soykırımını iddaları..."

Polîsî erzenê şarî ser, danê zopayan ver henciqnenê, cinîyan û domanan/tutan binê lingan de pelixnenê; wexto ke behsê na barbarîye kerd, vanê "arbede vejîyayo."

Dewlete vana "Kürt kökenli vatandaşlar". Wexto ke behsê kesêk kerd ke bi eslê xo kurd o, vana "Kürt kökenli". Yanî ne kurd esto ne kurdî, herinda înan de "Kürt kökenli" û "Kürt kökenliler" estê. Verê, bi nezerê dewlete kurdî çin biyî. Wexto ke êdî înkarkerdişê kurdan mumkin nêbî, hema ca de nameyê corênî peyda kerdî. (Verê xo dayo demokrasî û "açılım" la, ziwanê xo biyo kîbar!) Tebî, dewlete bi nê nameyan aya xo vana. Çi ya aya

dewlete? Dewlete vana kurd çin o. Beno ke verê estbî, la nika çin o. Kurdo ke verê estbî nika êdî "Kürt kökenli" yo, yanî êdî kurd nîyo. Tena "köken"ê xo kurd o.

Nê seranê peyênan, dewlete ver kerd bi ci, kurdkî ser o zî nameyan peyda kena. "Kürtçe" vana, "Zazaca" vana. Ma televizyon akerdo, "Kürtçe" û "Zazaca" weşanê xo keno, vana. Ma destur dayo, êdî camîyan de bi "Kürtçe" û "Zazaca" wezî serbest ê, vana.

Dewlete bi no hawa wazena sereyê ma de bido ca kerdene ke kurdkî û zazakî cîya-cîya ziwan ê. Fende fetilena, wexto ke kurdkî vajîya tena kirdaskî/kurmanckî fehm bibo, komelê kurdan yewbînan ra cîya bibê.

Çi heyf ke dewlete no ziwanê xoyo fendkar devisto fekê miletê ma zî. Miletê ma ra zaf tenî, zaf sazgeh û dezgehî, kovar û rojnameyî bi ziwanê dewlete qisey kenê. Ê zî vanê "Kürtçe" û "Zazaca". Ê zî "kurdkî" vanê, çîyo ke qest kenê tena kirdaskî ya.

Ma beno ke kurdî zî bi ziwan û termînolojîyê dewlete qisey bikerê?

Hewar!

Qemer SOYLEMEZ

No qîrayîs yê zonê ma wo. O, berveno, naleno xorî xorî. Çike bêwayîrîya xo sêzut keno.

Ma dame zonîyanê xo ro, vame zonê ma sono, zonê ma dano zonîyanê xo ro vano "ez miren, sima yê mi kisenê."

Ça nîya ro? Ala reye nîyadê!

Bakurê Kurdistanî de 3 unîversîteyî ha yê endî maliman perwerde kenê. Se beno bibo, no seweta ma jû firsedode girs o. Ala bêre ke, hona jû elîfba ma caye nêosena. Ma "haskerdoxê" na zonî jû elîfba ser o hurenîme.

Pekî bi na tore no zon merdene ra xeleşîno. Tabî nêxeleşîno.

Nika endî tam waxt amo, gune ma jû elîfba pêda kerîme, her kes gorê xo nêusno, her kes gorê xo kay nêkero.

Ez nêwazen jede halê zonê ma ser o vinderîne. Çike na hal

en rindek helbesta cêrêne ya Bedriye Topaç ano ra zon:

SE BENO

Hetê mino çep bêkes
Hetê mino çep viran
Sênayê mi de yew gelîyo xorin

Û qirîya mi ginena payîzî ro
Se beno emşo mi fehm bike

Vengê mi nêmcet
Vengê mi xo rê kor
Destanê mi de çekuyê dirbetinî

Û kuçanê mi de goristanê
bêwayîrî zedîne

Se beno emşo mi bihesne

Bi asterîyan
Bi vengê lulikanê adirî
Mi biançe zereyê xo
Mi biançe ruhê xo
Se beno emşo mi tariya şewa xo de vindî bike

Endî beso! Nika tam waxt o.
Sazî, dezge û rêxistinê ma
gune endî tirkî weşîya xo ra

vezê. Rojnamê ma gune pelganê tirkî kêmi kerê, televizyonê ma programanê tirkî kêmi kerê, sîyasetvanê ma eskerakerdîsan bi zonê Kurdistanî bidê.

Çime:
yenziozgurpolitika.org

Kurdê Afrîkayijî

Dîndar KAMO

Verê verkan ez xo bidî şinasayene. Ez kurdê Çewlîgî ya. Rasta xo ez Karêr ra ya. Nameyê dewa mi "Darebî" ya. Yanî şima ra yo ez; xerîb nîyo. Ê nika şima bisebir vanê, herhal ti ma ra ya, ha yo ti ziwanê ma de nusena.

Ney way û birayê mi wina nîyo. Etîya de Qumkapî de Afrîka ra xortî zî ziwanê ma de qesî kenê la kurd nîyê. Ez ke zana Afrîka de kurdî, hela mevajîn kurdê zazayî çin ê. La yew xort Eritre ra amo Tirkîya û ziwanê ma musayo. Him

kurmanckî him zî zazakî (kirmancî) eşkeno qalî bikero. Ez nê nuşteyê xo de yew fotografê ey şima rê ruşnena.

Ha, yew zî xerîtaya Afrîka ma rê lazim o. Tayê zehmet bidê xo "Google Eart" ra biewnîyê ci ra. Eritre kotî der a, bivînê.

Bi heyecan mekuyê, mevacê, yaw ziwanê ma biyo mîyanetteyî. Hîna ney, hîna ney. La Dabazz Qumqapî de heme ziwanan musayo. Wexto ke gureyê xo vînenê ziwanê patronanê xo zî museno. E tabî tirkî zî baş zaneno.

Ewro hende bes o! Biewnîyê rîyê Dabazzî ra. Eke o kirmancî musayo, ey gelê Kurdistanî şima zî şikîne bimusê. De haydê quwete bo! Rîyê xo û rîyê ma sîya meverde.

(Foto: 29.11.2010 / Wan)

MAZÊRE

Bedrîye TOPAÇ

Ez mîyanê daran de hêdî-hêdî rayîr şona. Çimê mi wina tal-tal qayît kenê. Ez nê rojan tim wina ya. Wina tik û tena yena tîya. Lingê mi nê rayîrî rind zanê. Xora çimê mi êdî nê rayîrî ra qeder nê şaristanî de tu çiyek nêvînenê. Der û dorme bêveng o. Na bêvengîye wina rindek a ke merdim wina zano ke yew dewe der o. Nê saetan de zaf kesî tîya nêfetilîne. Verê cû tîya de kî zaf sixletîye bîyêne. Her ca ra vengê domanan ameyêne. Wexto ke bî germ seke heme şaristan koçê tîyayî kerdêne. No parko qij merdiman ra bîyêne pir. Merdim nêşikîyêne ke tîya ra ravêro. La dima şaristan de parkî zêdîyayî û no parko qij kî sixletîye ra xeleşîya. No parko qij nika kesê ke tenayîye ra hes kenê yan zî waştîyê ke wazenê tena bimanê înan rê beno sitar. Yew kî mi rê...

Versîya daran mi ser de vila bena. Nê darî zaf gird ê. Gilê xo hende hîra yê ke roştîya tîjî zor ginena rîyê merdimî ro. Ez yena û ancî binê a dare de vindena. Xo ser de qayîtê dare kena, dima erdî ser ro nîşena ro. Erd bineyke serdin o. Ez paştîya xo dana kokê dare. Ruhê min û dare keweno têmîyan. Ez reyanê xo de aye hîs kena. Ez çî wext bêrî tîya binê eynî dare de nîşena ro. Verê ez bê zanayîş binê na dare de nîştenê ro.

La dima çekuyanê to vengê

mazêran resnaybî mi. Ê ez çekuyanê to ra musaya ke na dare sey daranê bînan nîya. Hem kî qet nîya....

Ne pelê aye ne zî gilê aye sey daranê bînan nîyê. Na yew dara mazêr a. Gama ke to qalê mazêran kerdîbî mi o wext fehm kerdîbî ke ez qey tim yena binê na dare de nîşena ro. Na dare de tilsimê welatê ma esto. Na dare de vengê heskerdoxanê talihsîyayan esto.

To mi rê qalê mezêran kerdîbî. Qalê welatê mazeran...

To mazêrî ardîbî vîrê mi û mi na dara mazêre dîbî. Çî wext zerrîya mi teng bo, çî wext qirîka mi bermayîş ra pir bo ez yena binê na dare de nîşena ro. Na dare tim veng dana mi. Ez tena na dare de qisey kena. Çekuyê mi tena semedê na dare fekê mi ra vejîne. Ewro zî ez wazena bi-

herekî kokê aye. Ez sereyê xo rind nana kokê aye ra û çimanê xo yew vîsta ca dana. Vengê pelanê dare yeno goşanê mi. Seke yew kes pay nano înan ser. Ez nê vengî ra fehm kena ke payîz êdî nêzdî yo. Vengê pelan sey vengê dengbêjan o. Qirî û şabîyayîş keweno têmîyan... Ez tayê wext wina çimanê xo cadayî pêgêna. Ez wazena ke çiyê rindekî bêre verê çimanê mi. Yan zî tu çiyêk vîrê mi meyro. Deyîra pelan mijdanîya ameyîşê payîzî dana. Ê seke vanê "Wext ameyo. Ma nika rişînimê herre." Çî heyf herra mi çin a ke ez birîşî!... Herra mi çin a ke ez sey pelan mîyan de vîndî bî!...

Ez bi vengê lingan çimanê xo kena ra. Yew merdim û yew cinîke verê mi ra vîyarenê ra. Destê merdimî mîyaneyê cinîke der o. Cinîke sereyê xo nayo har-

meyê merdimî ser. Seke ey ra qewete gêna. La rîyê aye de xemgînîye ra qet nîşan çin o. Her îfadeyê aye ra bellî yo ke a zaf mesud a. Merdim destê xo yo bîn beno alişka aye û rîyê aye çarneno rîyê xo û lewanê aye lew keno. Ez yew vîsta bi şerm qayîtê erdî kena. Dima awiranê xo peyser çarnena înan ser. Hêşê mi de rîyê cinîke esto.

Ez no şaristan de reya tewr verên a ke rîyê yew cinîke de xemgînîye nêvînenê. Ez tim qayîtê rîyê cinîyan kena la heta na vîsta rîyê yew cinîye de mi huya-yîşo rastikên nêdîbî. Ez vana qey hemîne eşq kerdo xo vîr ra. Yan zî hemîne heskerdoxanê zurekeran ra birinî girewtê. Ê hem şonê hem kî lew nanê yewbîn ra. Ez yew çî ferq kena. Ez a cinîke hesedîyena. Hem kî bi heme ruhê xo. Ez hesed ra lerzena. Ê şonê û binê yewna dare de nîşenê ro. Gelo a kî dara înan a?

Bi înadê payîzî asmên kewe yo. Tije zaf weş şewl dana. Ez wazena ke bineyke bipeşmerî. Çî heyf ke rîyê mi kî xemgînîya cinîyanê nê şaristanî girewto xo dest. Çî heyf ke ez nêşikîna na xemgînîye ra bixeleşî. Qefesê zerrîya mi de eşq mubet o. No şaristan mi rê ez kî ey rê cehe-nem ê. Ma her roje yewbîn taxe bi taxe, kuçe bi kuçe veşnenîme. Kişenîme... Ma yewbîn ra yew rêçe nêverdanîme. Herbê ma ra tena na dara mazêre xeleşîna. Dara ma. Dara ke to bi çekuyan mi rê dîyarî kerda. Dara ke mîyanê nê betonan de sey mi yew emr daristanê xo pawena...

Tirkî û Korucîti!

Zerîn AZRAWA

Ez tebiyetê şarê ma qet fam nêkena!

Xo ra vanî ma kurd î, lakim sey yew kurdî xo tînedanê. Her çî ra wet, qijanê xo de û qijanê şarî de bê tirkî tek zıwan zî qisey nêkenî...

Wazena wa qijî almanan bo, nata ke yew qijî de qisey bikirî, pê yew tirkîya nazik û tenike qisey kenî. Hendêk rûmet bidayêne zıwanê xo belkîya bişîyne cenet. Ez nêzana, eke ino zıwan bimiro însanê ma benî şa yan qehirîyen? Eke qijî inê zıwanî bûnder nêbî (nêmusî) ino zıwan senî ciwîyeno? Ina dewlemendîya ma ya, cuya ma ya.

Ma keyeyê xo de bê kirdkî zıwananê bînan qet qisey nêkenî, babîyê ma, ma wina musnayî. Ma rey-rey hewesê tirkî bikerden zî, babîyê mi vatên:

- Tirkî qisê mekirên, korucî tirkî qisey kenî, ma kurd î, ma gereka keyeyê xo de bi kirdkî qisê bikir.

Goreyê ma kird beno tirk beno,

kam ke tirkî qisê bikerden o korucî bî...

Rojêk ez û birayê mi, ma şî sûke, reyar ra yew çewlîgij ma vera bi, dest pêkerd ma de tirkî qisê kerd, birayê mi xora herfê tirkî zî nêzano, lakim ez binêk fam kena. Çewlîgijî hal û hewalê ma, yê babîye ma û keyeyê ma pers kerd, çend ke mi zana, mi goreyê xo cewabê ey da. Çewlîgijî semedê keyeyê xo ya çîmî girewtbi, dest eşt towrê xo yew coca-cola vete û da birayê mi, va:

- Cola içiyorsun, al sana cola.

Birayê mi çimî xo kerdî zîq ewnîya mêrikî ra, ewnîya coca-cola ra û verê xo tada hetê min a ewnîya mi ra û va:

- Wakilê ini korucî yo?

Çewlîgijê ma, ini vateyê birayê mi ser bi sûr, bi sûr bi zey bizwatê adîrî, bi tat û mat mend, çik zî nêva, da ra şî.

Vanî la. Eke merdim destê xo binî her kerra ra bikiro, rojêk mar dano pede, mêrikî çewlîgijî zî, a roje marî pede da, hama-hama ra zî birayê mi bivîno beno sûr, beno sûr...

"Ortmenim Goz!"

Şeyda ASMÎN

Ma mektebê verênî de bîme. Mektebê dewa ma newe virazî-yabî. Heq dewleta romî ra razî bo, serra 1984 de dewa ma de ma rê mekteb viraşt. Verê ê mektebî domanî şî-yêne Gimgim de mektebê şewe de wendêne. Şarê ma kî wendişî ra zaf hes kerdêne. Êyê ke îmkânê xo estbî, domanê xo berdêne eştêne mektebê şewe. Heya, ez vana eştêne ci. Xora mayî zaf şenik ameyêne. Pîyî kî serre de çend rey yan ameyêne yan nêameyêne. Tewr pîyê tayê domananê feqîran qet nêameyêne.

Heya, ma mektebê verênî de bîme. Xora roja verêne tam hayleme bîye. Hama ze-le-mele bîye. Rind dewa ma de kesêk estbî. Eskerîye de, nata bota

tayê tirkî musaybî. Roja verêne ey mabênê ma û mamostayê ma de çarnayoxîye kerde.

Rojêk mamostayê ma ma ra çibenokêk pers kerde. Ma çiyê fam nêkeme. Çibenoke çî bîye nêno vîra mi. La cewabê aye rind êno vîra mi. Hevalêkê ma herhal fam kerde ke va "Ortmenim findik!" Mamostayî va, "Yaklaş-tin!" Hevalê ma va, "Ortmenim fitsiq!" Mamostayî reyna va, "Yaklaş-tin!" Hevalê ma kîpa cayê xo ra wuşt ra, seke xezîna dîya, zaf bi vengode berz va, "Ortmenim goz!"

Tabî na reye kî mamostayê ma fam nêkerd ke goze çik a. Peynîye de hevalê ma bi dest û lingan, bi çim û burîyan ci rê goze tarîf kerde. Tawo ke mamostayê ma fam kerd goze çik a, va, "Aferin olgum!" Hevalê ma kî xo ra razî, keyfweş cayê xo de nîşt ro.

Çile 2012

Wextê zemanê de, yew qatire, yew luye û yew deleverge embazî ci benê. Serran reyde dar û daristanan de ciwîyenî. La yew dem ra pey uca de vêşanî (xela) ronîşena. Heme heywanî vêşaniye ver nêweş kewenî, jan dekeweno ganê înan û gankêşte de benî.

Luye, qatire û deleverge zî bêçare daristan de fetilîyenê la çiyê werdî raştê înan nêno. Ê peyser şinê qula xo de kom benê. Yew roje waka luye daymiş nêbena vana:

- Embazê min ê erjaye û delalî! No halê ma senî beno? Ma penc û lingan ra kewtî. Roje bi roje vêşaniye ver çimê ma lêlawe kenê. Wina şiyê se, kerm û kêzî govdeyê ma wenî. Ê ma zî mirênî.

Feqet luya oynikere planê xo amade kerdo. Vana:

- Yew fikrê mi esto la ez senî vajî.

Uca qestî xo bi xo witwîyena, gilîya çimanê xo sey radarî çarnena vana:

- Wa beyntarî ma di hêrsbeyîş çin bo. Ma areyê xo de yew embazî biwerî.

A hingi de qelbîyê qatir û deleverge yeno fek, xeriqîyenê. Di-hîrê saetan ra pey hişar benê ke tersî ver mîzî kerda xo ro. Xo bi xo fikirîyenî la çare nêvînenî û vateyê luye qebul kenê. Qatire û deleverge vanê:

- Temam, ma senî yew rayîr taqîb bêkerî?

Luye vana:

- Ma ra kam zaf extîyar se, ma aye biwerî. Barî ê ûmbazê bînî zî bineyna wa biciwîyê.

Luye deleverge ra serranê aye persena vana:

- Wayê ti çendserre ya?

Deleverge vana:

- Ez yewserre ya.

Luye vana:

- Eee, ez zî yewserra ya!

Nara luye serranê qatire persena vana:

- Atê ti çend serra ya?

Qatire vana:

- Willay nêzana ez çend serra ya. Wendiş û

Luye, Qatire û Deleverge

Arêkerdox: **Mistefa GOMAYIJ**

nuştîşê mi çin o. La pîrikî mi mergî xo ra ver serrê mi bindê linga mi de nuştîbî. Şima ra kam ke wende yo wa bêro biewnîyo.

Luye vana:

- Wilay wendişê mi çin o. Ez cahil o. Sulaleyê mi zi cahil bi.

Deleverge ca de sereyê xo berz kena, gepanê xişnan dana xo ro, yena qatire het. Vana:

- Wayê wendiş û nuştîşê mi esto. Ez tehsîldar o, sulaleyê mi zî teshîldar bi.

Vêşaniye ra çimî deleverge bîyê tarî. Yena nêzdîyê qatire, qatire linga xo berz kena vana:

- Atika mi, to ra çiyê aseno yan ney?

Deleverge vana:

- Nê. Çiyê mi ra nêaseno.

Qatire vana:

- Atika mi, bêneyna bê nêzdî, wa nuştîyê bawkalê mi to ra rind biaso.

Awke fekê deleverge ra şina. Qatire linga xo nîşan kena çaredê delverge de dana piro. Deleverge paltix bena.

Luye senî ke halê delverge vînenê şaş bena.

Vana:

- Nê nê, wendiş û nuştîş zi bela yo!

Komela Gelan

**Dişmen ame welatê ma
Adir gina ra canê ma
No dem demê ma nîyo
Welatê ma xirabe bîyo
Roj ma ra xirab şîyo**

**Koma gelan kor a, ma nevînenê
Tayê vînenê nêheşnenê
Tayê zanayî halê ma nêususnenê
No dem demê ma nîyo
Welatê ma xirabe bîyo**

**Îngiliz û Amerîkan o
Hal û hewalê ma çi zano
Welatê ma şino şibano
No dem demê ma nîyo
Şuşê zerrê ma şikîyo**

**Verî ganî bîme, herey bîme heşar
Heyanî ke ma bîme heşar
Şar bî ma, ma zî bîme şar
No dem demê ma nîyo
Roj ma ra xirab şîyo**

**Ma henî va henî zî varna
Roje yena roja ma
Ma danê cuwabê şima
No dem demê ma nîyo
Welatê ma xirabe bîyo**

**Roma tireke tirekiye meke
Ma de ceng û şer meke
Destê zincîr û xeleke
No dem demê ma nîyo
Şuşê zerrê ma şikîyo**

Sitarê Xelan

Mêrdeko Bêbext

Mujdat GÎZLÎGOL

Beno nêbeno yew merdim beno. Bextê nê merdimî qet çinê beno. Karê nê merdimî qet raşt nêşino. Çi kar keno çep şino. Destê xo erzeno çiçi ci dest de maneno. Aşt şino nêbeno naşt şino nêbeno. Kamci karî keno zirar vînenê. Welhasil nêzano se kero. Rojê yew arêwan veydano ci, vano:

- Bê mi het bigirweyî.

Mêrdeko bêbext vano:

- Ez bêbext a, tiyê mi se kerê?

No mêrdeko bêbext şino arêwanî het bixeftîyo. Rojê arêwan mêrdekê bêbextî rê vano:

- Şo pirojin a ro ra awe bîyare.

Mêrdeko bêbext vano:

- Perojin a awe yena? Eza senî pirojin a awe bîyara?

Arêwan vano:

- Ti bewnî karê xo. Ez to rê senîn vana winî bike.

Mêrdeko bêbext şino royî wer. Pirojine ceneno awe mîyan û vejeno. Pirojine awe nêtepşena. Rojê, didi, hîrê... Mengê, didi, hîrê... Serrê, didi, hîrê... Mêrdeko bêbext zewbî kar nêkeno. Arêwan tim û tim mêrdekê bêbextî rê nê girwî dano. Fina rojê mêrdeko bêbext pirojina xo dekeno awe mîyan û vejeno. Pirojine awe tepşena. Mêrdek şaş maneno û awe pirojin a beno arêwanî rê. Arêwan vano:

- Girweyê to mi het qedîya.

Mêrdek çiyê fehm nêkeno û vano:

- Çi rê mi se kerd?

Arêwan vano:

- Hinî bextê to abîya. Ti şinê kotî şorî.

Vateyê verênan:

"Bextê kesî çinê bo werteyê çarşî de qaz perena kesî."

"Girweyê kesî raşt şiro, bextê kesî bibo pirojine de awe zî vindena."

**Mintîqa: Sêwregi
Çime: Îsa DANGÎ**

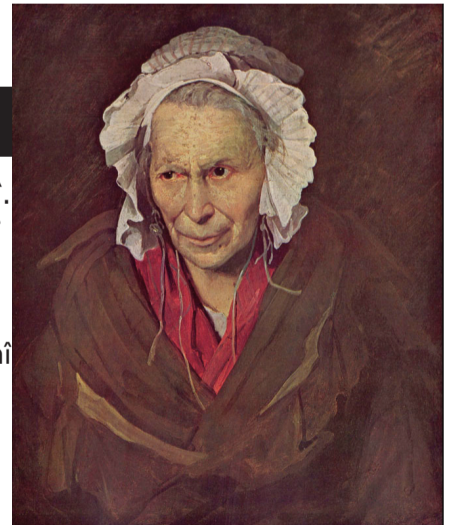
Hîkayeya Delîye

Erhan TOSUN

Taxa ma de yew cenîke bî. Çewres û panc serra bî. Her kesî tira vatêne Delîye. Her kesî ya de qeşmery kerdinî.

Ewro min û ya ma yewbînî dî. Mi tede qisey kerd. Mi ra va, ti zanî ez samedî çinayî ra kewta ino hal? Mi zî va, ney. Mi ra va, ez heştêsserrîya xo de aşiqê yew lajekî bîya. Mi tira zaf hes kerdinî. Ey zî mi ra hes kerdinî. Ma qerar da ma bizewijîyê. Ma pîlonê xu zorakî îqna kerdî.

Ê mi ra va, veyweyê ma rê yew hefte mendibi. Rojêk tîfingê xu pank kerdine. Tîfing teqa, lajek merd. Ez zî a roje merda. No sebeb her kes mi ra vano Delîye. Çunkî aqilê mi mi sere ra nêbi. A

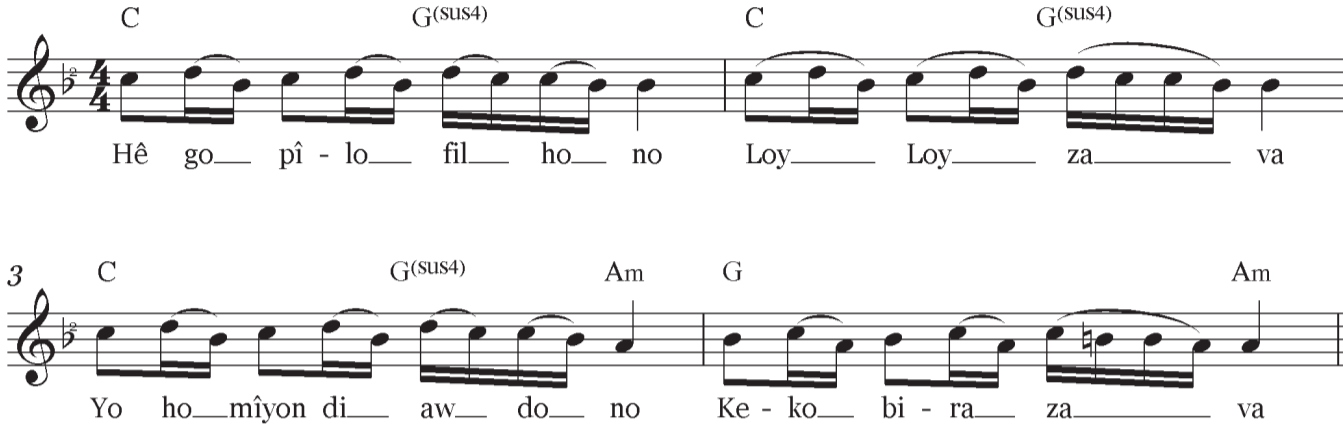
roje ra pey ez kesê bînî de nêzewejyaya.

Mi ra va, ez nêşkena ey de îxanet bika. Va, îşalah ma a dinya de yenê têhet.

Ê a cenîke mi het ra şî. Pîzeyê mi a cenîke rê zaf veşa. Ê mi xu ra va, inkayî ra pey se beno wa bibo kesî ser o qisey meki.

ZAVA

Nota: Serdar Türkmen & M. Goker

ZAVA

Loy loy zava, loy loy zava
Loy loy zava, keko bira zava

Hêgo pîlo filhon o, loy loy zava
Yo ho mîyon di aw dono, keko bira zava
Munon bavî keynono, loy loy zava
Keynawa qic ma nêdono, loy loy zava
Înşalah kêye di mono, keko bira zava

Loy loy zava, loy loy zava
Loy loy zava, keko bira zava

Rîşkê keynon rişyawo, loy loy zava
Zavê min arî dawo, keko bira zava
Loy loy zava, loy loy zava
Loy loy zava, keko bira zava

Anonîm: **Mintiqaya Çewlîgî**

NAMEYÊ NEBATAN

Amadekar: **Ehmedê Dirihî**

dîkpenç (Pali)
gangilok (Gêl)

halbik (Qerebegan)
kakilok (Gêl)

kubazika kaskên (Pîran)
lingê lengûleng (Pîran)

patanê deveyan (Gêl)
pîrpincik (Dêrsim)

poşmê (Çewlîg)

qaqilbin (Gezîn)

qoqil (Qerebegan)

şemildik (Qerebegan)

vasê leglegî (Dêrsim)

xêlêk (Dêrsim)

xelîlok (Hênî)

xîrxîrok (Motkan)

Kurmancî: çavçîlok,
dendikê hecîlegleg, derpêkê
dîk, derzîşivan, guhikê
maran, nîkildîk,
nîklê leglegeyî, nîkula kêçê,
nîkulê leglegê, xîlok
Soranî: derpîke dîk,
derzîlok, pêlegleg
Goranî: denûkelegleg

Latînî: *Geranium tuberosum tuberosum*

Tirkî: çakmuz, iğnelik,
turna gagası

KAYÊ MA ERDEŞ

No kay, kayêkê tena payîzan kay beno. Domanî mewsimê payîzî de wexto ke varan vareno û hema ca beno hît û çamur, kay kenê.

Kaybîyayîşê kayî zaf zehmet nîyo û kayêko zaf weş o.

Kay di kesan ra bigêre heyane bi da-des kesan kay beno. Her kaykerdox wayîrê çuwayêka qasê da-vîst santîmetre derg a û sereyê ci tuje yo. Dor hem bi vatişê "Dora min a." hem zî bi rizayê kaykerdoxan yena bellî kerdene. Senî biwazîyo a hawa kenê. Wexto ke dor bellî bî kaykerdoxo yewin, çuwaya xo bin ra, yanî cayo ke tuje nîya ra, tepîşeno û bi surat er-

zeno çamur; heyane ke çuwa çamur ser o tîk vindert. Eke eşt û çamur ser o tîk vindert kaykerdoxo bîn çuwaya xo erzeno ke çuwaya ke ha tîk vindena bifîno. Eke fîna wayîrê çuwa, çuwaya xo dano ey eke nêşka bifîno kaykerdoxê bînî çuwayanê xo erzenê ke çuwayê ke erd de tîk vîndenê, bifînê. Eke hema kaykerdoxî çuwayê xo eştî erd û hema erd de çuwayî estê, kaykerdoxî bi dore çuwayanê xo yew bi yewe gênê û erzenê ke çuwayê bînan bifînê. Kay bi no qayde kay beno.

Çend nameyê ke dîyenê nê kayî nê yê: erdeş, gulçan, çikî, mîyîn, pîj, pîjik.

Amadekar:

Rohelat AKTULUM
Mintîqa: **Pîran**

Kurdê Zazayî (1881)

Çime: Mission scientifique de Mr Ernest Chantre, sous-directeur du Museum de Lyon, dans la Haute Mésopotamie, le Kurdistan et le Caucase / Photographies de Mr le Capitaine Barry - 1881 (<http://gallica.bnf.fr>)

Kurdes Zazas Diarbekir (Kurdistan)
Kurdê Zazayî Diarbekir (Kurdistan)